

Ukuu wa Kristo Katika Yote

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: *Mwa. 1:26, 27; Kol. 1:13-19; Yn. 1:1-3; Efe. 1:22; 1 Kor. 12:12-27; 1 Kor. 4:9; Rum. 6:3, 4.*

Fungu la Kukariri: “Naye ni mfano wa Mungu asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote. Kwa kuwa katika yeye vitu vyote viliumbwa, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi, vinavyoonekana na visivyonekana; ikiwa ni vitu vya enzi, au usultani, au enzi, au mamlaka; vitu vyote viliumbwa kwa njia yake, na kwa ajili yake. Naye amekuwako kabla ya vitu vyote, na vitu vyote hushikana katika yeye” (*Wakolosai 1:15-17*).

Kwa somo la juma hili, tunaendelea kuangalia waraka kwa Wakolosai (*tazama Somo la 1 na 2*). Katika Somo la 2, siku ya Alhamisi, tuliona kwamba katika Wakolosai 1:9-12, Paulo anawaomba waamini wa kanisa la Kolosai, akisihi kwamba wapate kuishi kwa namna inayompendeza Mungu. Katika aya ya 12 na 13, anatofautisha falme mbili: ule wa nuru na wa giza, “urithi wa watakatifu katika nuru” (*Kol. 1:12*) na “nguvu za giza” (*Kol. 1:13*). Mungu Baba ametustahilisha kushiriki urithi wa milele wa ufalme wa nuru, akatuokoa kutoka katika nguvu za giza, na “akatuhamisha na kutuingiza katika ufalme wa Mwana wa pendo lake; ambaye katika yeye tuna ukombozi, yaani, msamaha wa dhambi” (*Kol. 1:13, 14*).

Kwa maneno mengine, ni katika Yesu, nafsi ya Yesu, ambaye pia ni Mungu Muumbaji wetu, kwamba tunao ukombozi. Alitimiza ukombozi wetu kwa ajili yetu, na kwa imani katika Yeye tumehamishwa kutoka katika ufalme wa giza na kuingia katika ufalme wa Mwana Wake mpendwa.

Juma hili tutaangalia mojawapo ya kauli za kina na adhimu kuhusu Yesu katika Agano Jipya. Inamaanisha nini kwamba Yesu ni “mfano wa Mungu asiyeonekana,” lakini pia “mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote” (*Kol. 1:15*)?

**Jifunze somo la juma hili kwa maandalizi ya Sabato ya Februari 21*

Mfano wa Mungu Asiyeonekana

Tunapotazama kwenye kioo au kwenye picha, tunaona sura yetu wenyewe, lakini ni picha bapa, yenye pande mbili. Katika hali fulani, sanamu inatoa wazo dhahiri zaidi lakini bado haifikii kabisa uhalisi wenye uzima, unaopumua, wenye uhai. Wazo la kibiblia la mfano, huku wakati mwingine likirejelea mfano hii midogo, linaashiria jambo pana zaidi.

Soma Mwanzo 1:26, 27; Mwanzo 5:3; 1 Wakorintho 15:49; 2 Wakorintho 3:18; na Waebrania 10:1. Fanya muhtasari wa maana mbalimbali za “mfano” katika vifungu hivi. Inawezaje kutofautiana na maelezo ya Yesu kama mfano wa Mungu?

Wanadamu waliumbwa wafanane na Mungu kadiri iwezekanavyo—kimwili, kiroho, kiuhusiano na kiutendaji. Hata hivyo, wanaakisi mfano wa Mungu katika vipengele fulani tu na dhambi imeharibu hata hicho. Lakini Yesu anatuwezesha “kumwona” Mungu asiyeonekana. “Yeye aliyeniona,” Yesu alisema, “amemwona Baba” (Yn. 14:9). Yeye ndiye “chapa” ya asili ya Mungu (Ebr. 1:3). Yeye ni wazo la Mungu lililofanywa kusikika na tabia ya Mungu iliyofunuliwa.

Soma Mathayo 11:27 na Yohana 1:1, 2, 14, 18. Kwa nini ni Yesu pekee anayeweza kumfunua Baba?

Ona njia zingine ambazo Yesu alielezea uhusiano Wake na Mungu Baba:

- “Baba yangu anatenda kazi hata sasa, nami ninatenda kazi” (Yn 5:17).
- “Mimi na Baba yangu tu umoja” (Yn. 10:30).
- “Mtu haji kwa Baba, ila kwa njia ya mimi” (Yn. 14:6).

Yesu pia alijielezea tena na tena kwa maana kamili kwa kurejelea jina la Mungu: “MIMI NIKO” (*tazama Kut. 3:14*); “Mimi ndimi chakula cha uzima” (Yn. 6:35); “Mimi ndimi nuru ya ulimwengu” (Yn. 8:12); “Mimi ndimi mchungaji mwema” (Yn. 10:11, 14); “Mimi ndimi huo ufufuo, na uzima” (Yn. 11:25); “Mimi ni ndani ya Baba, na Baba yu ndani yangu” (Yn. 14:11); na “Yeye Ibrahimu asijakuwako, mimi niko” (Yn. 8:58).

Kama Yesu angekuwa yeyote tofauti na Mungu Mwenyewe, ingemaanisha nini isipokuwa kwamba Baba alimtuma kiumbe fulani afe kwa ajili yetu? Kwa nini hilo kimsingi, na kwa umuhimu sana, ni tofauti kabisa na Mungu Mwenyewe, katika Nafsi ya Kristo, kufa kwa ajili yetu?

Mzaliwa wa Kwanza wa Viumbe Vyote

Katika Agano Jipya, istilahi “mzaliwa wa kwanza” karibu kila mara inamrejelea Yesu (*tazama Luka 2:7, Rum. 8:29, Ebr. 1:6, Ufu. 1:5*), ikijumuisha matukio yote katika Wakolosai. Lakini hata inaporejelea wengine, si lazima imaanishe yule aliyezaliwa wa kwanza katika mpangilio. Dhana ya kibiblia ya “mzaliwa wa kwanza” inasisitiza uhusiano maalumu alionao mwana kwa baba yake, bila kujali mpangilio wa kuzaliwa. Pia, kuna visa vya wana wadogo kuwa mashuhuri zaidi, kama vile: Isaka, Yakobo na Yusufu.

Daudi, ingawa ndiye mdogo kati ya wana wanane, anatiwa mafuta kuwa mfalme (*1 Sam. 16:10–13*), na kupitia kwa mtunga-zaburi Mungu alisema, “Nami nitamjalia kuwa mzaliwa wangu wa kwanza, Kuwa juu sana kuliko wafalme wa dunia” (*Zab. 89:27*). Pia anamwambia Musa, “Israeli ni mwanangu mimi, mzaliwa wa kwanza wangu” (*Kut. 4:22*). Kwa maana hii, basi, kirai hiki kinamaanisha wa kwanza kwa kuzingatia ukuu kuliko wengine wote.

Soma Wakolosai 1:15–17. Paulo anatoa sababu gani kwa Yesu kuitwa “mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote”?

Kwa wazi, Paulo hana maana ya kupendekeza kwamba Yesu ndiye aliyekuwa kiumbe wa kwanza kuumbwa. Kwa kweli, anaondoa kabisa uwezekano huo. Mara mbili, kwa namna mbili tofauti, anasema Yesu aliumba vitu vyote. Viliumbwa kwa njia Yake na kwa ajili Yake (*Kol. 1:16*). Katika matukio yote mawili, Yesu anaelezewa kama wakala binafsi ambaye kupitia kwake Mungu alitekeleza mchakato wa Uumbaji (*tazama pia Efe. 3:9, Yn. 1:1–3, Ufu. 4:11*).

Kauli ya Paulo ni ya kueleweka iwezekanavyo. Vyote inamaanisha vyote kabisa—kuhusiana na anga (mbingu na dunia), kiontolojia (vinayoonekana na visiyoonekana) na kiutendaji (viti vya enzi, tawala, falme, mamlaka). Istilahi za mwisho kwa kawaida zinarejelea malaika (*tazama Efe. 3:10, Efe. 6:12*). Kana kwamba anahakikisha hawezi kueleweka vibaya, Paulo pia anaeleza kwamba Yesu alikuwepo “kabla ya vitu vyote” (*Kol. 1:17*). Kirai cha Kiyunani kinaweza kumaanisha kutangulia katika cheo na katika wakati, lakini katika kila tukio lingine katika maandishi ya Paulo, kinarejelea wakati (*tazama, kwa mfano, 1 Kor. 2:7, Gal. 1:17, Efe. 1:4*).

Sababu nyingine anayotoa Paulo anatoa kuhusu Yesu kuwa mtangulizi ni kwamba “vitu vyote hushikamana katika yeye” (*Kol. 1:17*). Neno la Kiyunani (*synistēmi*) kihalisi linamaanisha “kuleta pamoja” au “kuunganisha.” Yesu ndiye kiunganishi cha ulimwengu wote, si kwa sababu tu ya kazi Yake kama Muumbaji bali pia kwa sababu Yeye ndiye Mkombozi.

Mungu, Muumbaji, alitufia. Matendo yetu yanaweza kuongeza nini katika hilo? Kwa nini wazo kwamba matendo yetu yanaweza kuongezea kile ambacho Kristo tayari ametufanyia ni kukufuru?

Kichwa cha Mwili (Kanisa)

Soma Waefeso 1:22 na Wakolosai 2:10. Je, “kichwa” kinamaanisha nini katika vifungu hivi? Paulo anamaanisha nini anapomwita Yesu “kichwa cha kanisa” (Efe. 5:23)?

Ni kawaida kuzungumzia kichwa kwa maana ya kisitiari kurejelea nafasi ya uongozi, kama inavyooneshwa katika lugha nyingi kote ulimwenguni. Tunapata matumizi kama hayo katika Agano la Kale na Jipya. Angalia jinsi neno “kichwa” linavyotumika katika aya zifuatayo:

1. Kutoka 18:25 — Musa alichagua “watu wenye uwezo katika Israeli yote, akawaweka wawe vichwa juu ya watu, wakuu wa maelfu, na wakuu wa mia, na wakuu wa hamsini, na wakuu wa kumi.”
2. Hesabu 31:26 — “wakuu wa nyumba za baba.”
3. Kumbukumbu la Torati 28:13 — Mungu atawafanya Israeli kuwa “kichwa, wala si mkia” ikiwa watamtii.
4. Isaya 7:8 — “Kwa maana kichwa cha Shamu ni Dameski, na kichwa cha Dameski ni Resini.”
5. Hosea 1:11 — “Wana wa Yuda na wana wa Israeli ... watajiwekea kichwa kimoja.”
6. Mika 3:9 — “Enyi vichwa vya nyumba ya Yakobo, mnaoitawala nyumba ya Israeli.”
7. 1 Wakorintho 11:3 — “Kichwa cha kila mwanamume ni Kristo.”

Hivyo, Kristo kama kichwa cha kanisa hutoa uongozi, mwongozo/maelekezo na ruzuku kwa ajili ya umoja na ukuaji wa kanisa (*tazama Kol. 2:19*).

Soma 1 Wakorintho 12:12–27. Hapa pia Paulo analielezea kanisa kama “mwili”. Ni vipengele gani vingine vya kanisa vinayowasilishwa kwa sitiari hii?

Kama vile mwili usivyoweza kuishi bila kichwa, wakati sehemu ya mwili inapotea au kujeruhiwa, maisha yanaweza kuwa magumu zaidi. Mara nyingi hatutambui jinsi kitu kilivyo muhimu hadi tunapokipoteza.

Ikiwa ungelazimika kutoa kiungo au jicho, ungechagua nini? Hili linakuambia nini kuhusu umuhimu wa kila mtu kama mshiriki wa kanisa?

“Mwanzo” (na Mwanzilishi)

Soma Wakolosai 1:18. Kuna uhusiano gani kati ya wazo la Kristo kama kichwa na Yeye kama “mwanzo”?

Katika lugha ya Kiebrania maneno yanayotafsiriwa kichwa (*ro's*) na mwanzo (*rē'sīt*) yanahusiana. Mfano wa kwanza wa neno la mwisho katika Maandiko unapatikana katika Mwanzo 1:1, “Hapo mwanzo [*rē'sīt*] Mungu aliumba mbingu na nchi.” Yesu ni kichwa cha binadamu na cha kanisa, si tu kwa sababu ya Umwilisho bali pia kwa sababu Yeye ndiye Muumba.

Katika lugha ya Kiyunani, neno linalotafsiriwa mwanzo (*archē*) lina maana pana. Hapa “mwanzo” linamrejelea Yesu kama chanzo au mwanzilishi wa kanisa (*Kol. 1:18*), na kwa hiyo Kichwa chake, kama vile alivyo “mwanzo” au mwanzilishi wa Uumbaji.

Yesu si tu mwanzilishi kwa habari ya Uumbaji na kanisa, Yeye pia—kwa njia ya kufufuka Kwake katika wafu (*Rum. 6:3, 4*)—mwanzilishi wa uumbaji mpya. Kwa sababu mshahara wa dhambi ni mauti, ushindi Wake juu ya kifo pia unaonesha ushindi Wake juu ya dhambi na uweza Wake wa kutuumba upya kwa mfano Wake. Haya yote yanaonesha kwa nini Yeye ni “mzaliwa wa kwanza katika wafu” (juu ya maana ya “mzaliwa wa kwanza,” tazama somo la Jumatatu). Ufufuo wake ndiyo uliotangulia, ingawa si wa kwanza (Musa alikuwa wa kwanza, ndiyo maana mashindano na ibilisi yalitokea juu ya mwili wake [*Yuda 9*]). Pasipo ufufuo wa Kristo, hakuna mtu mwingine ambaye angeweza kufufuliwa katika wafu.

Ni muhimu katika hatua hii kupitia kwa ufupi sababu zote alizotoa Paulo kwa Yesu kuwa kuwa mtangulizi:

1. Yeye ni udhihirisho kamili wa Mungu asiyeonekana.
2. Yeye ndiye wakala ambaye kupitia Kwake vitu vyote viliumbwa.
3. Yeye alikuwako kabla ya vitu vyote, na vitu vyote vinashikamana katika yeye.
4. Yeye ndiye kichwa cha kanisa, ambalo ni mwili Wake.
5. Yeye ndiye mwanzilishi wa Uumbaji na uumbaji upya.
6. Ameshinda dhambi na kifo na hivyo kupata haki ya kuwafufua wote wanaoweka tumaini lao Kwake kama Mwokozi.
7. Yesu alikuwepo siku zote, lakini sasa, kwa sababu ya haya yote, amekuwa kuwa mtangulizi kama Kichwa cha wanadamu na Kichwa cha kanisa.

Ni nini unapaswa kubadilisha ili uweze kupata vizuri zaidi uzoefu wa Kristo kuwa mtangulizi katika maisha yako mwenyewe?

Kuvipatanisha Vitu Vyote

Soma Wakolosai 1:19, 20. Upatanisho huu unaeleza njia kwa njia ya msalaba ni nini, na ni wa kina kiasi gani.

Paulo anatumia kirai cha ajabu sana katika Kiyunani ili kuhitimisha maelezo yake juu ya Yesu, akielekeza njia moja kwa moja nyuma kwa Baba, ambaye alitajwa katika Wakolosai 1:12. Ni utimilifu Wake ambao Baba alipendezwa kutoka ndani ya Yesu (*linganisha Wakolosai 2:9*). “Utimilifu” huu ni mtu Yohana anaurejelea kuwa ni utukufu wa Baba, “amejaa na kina kweli” (*Yn. 1:14*).

Lakini, kutokana na kifungu hiki, “utimilifu” huo unajumuisha mambo mengi. Unajumuisha umilele wa Mungu na kuwepo Kwake pasipo kutegemea kitu chochote, uweza Wake wa kuumba na kuumba upya. Muhimu zaidi, unasisitizia hekima Yake katika kuishinda dhambi na mauti kwa njia isiyowazika—Msalaba. Hivyo, Akabadilisha kitu hicho cha aibu/fedheha zaidi kuwa ushuhuda wa upendo Wake wa milele kwa kila kiumbe. “Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele” (*Yn. 3:16*).

Njia pekee ambayo kwa hakika dhambi inaweza kushindwa milele, na vitu vyote kupatanishwa vinavyoweza kupatanishwa, inatolewa muhtasari katika ukweli huo adhimu: Mungu alipenda—Aliupenda ulimwengu, na alitupenda sana kiasi kwamba alihatarisha kila kitu ili kutuokoa kwa njia ya kifo cha Kristo msalabani. Neno la Kiyunani linalotafsiriwa “ulimwengu” ni kosmos, ambalo linaweza kujumuisha ulimwengu wote. Paulo anarejelea udhihirisho huu wa kiulimwengu katika muktadha wa kumfuata Kristo: “Tumekuwa tamasha kwa dunia [kosmos, ulimwengu], kwa malaika na wanadamu” (*1 Kor. 4:9*).

“Mbingu iliangalia kwa huzuni na mshangao Kristo akiwa ametundikwa msalabani. . . . Kwa kuishi maisha ya uasi, Shetani na wale wote wanaojiunga naye hujitenga wenyewe mbali na amani ya Mungu kiasi kwamba kuwepo Kwake kwao ni moto ulao. Utukufu wa Yeye Aliye upendo utawaangamiza. Mwanzoni mwa pambano kuu, malaika hawakulielewa jambo hili. . . .

“Lakini haitakuwa hivyo wakati pambano kuu litakapomalizika. Hapo mpango wa ukombozi ukiwa umekamilika, tabia ya Mungu itakuwa imedhihirika kwa viumbe wote.

“Hapo basi, ndipo malaika watafurahia kuutazama msalaba wa Mwokozi . . . Kristo Mwenyewe alitambua matokeo ya kafara iliyofanywa Kalvari. Yote haya aliyatazamia pale akiwa msalabani ambapo alipaza sauti yake akisema, ‘Imekwisha.’”—Ellen G. White, *The Desire of Ages*, uk. 374–380.

Jifunze Zaidi: “Mtu ambaye alikuwa mwanadamu tu na alisema aina ya mambo ambayo Yesu alisema asingekuwa mwalimu bora wa maadili. Angekuwa majinuni—kwa kiwango na mtu anayesema yeye ni yai la maji—au angekuwa Ibilisi wa Kuzimu. Ni lazima ufanye uchaguzi wako. Ama mtu huyu alikuwa, na ni, Mwana wa Mungu; au ni mwendawazimu au kitu kibaya zaidi. Unaweza kumfanya aonekane kama mpumbavu, unaweza kumtemea mate na kumwua kama pepo; au unaweza kumwangukia miguuni na kumwita Bwana na Mungu. Lakini hebu tusilete upuuzi wowote wa kudhalilisha kuhusu kuwa Kwake mwalimu bora wa kibinadamu. Hajatufunulia hilo. Hakukusudia.—S. Lewis, *Mere Christianity* (New York, Collier Books, 1952), uk. 41.

“Baba ndiye utimilifu wote wa Uungu katika mwili, na haonekani kwa macho ya kibinadamu.

“Mwana ndiye utimilifu wote wa Uungu uliodhihirishwa. Neno la Mungu linamtangaza kuwa ‘chapa ya nafsi yake.’”—Ellen G. White, *Evangelism*, uk. 614.

“Kristo ndiye Mwana wa Mungu aliyekuwepo kabla ya yote, anayeishi pasipo kutegemea kitu chochote. . . . Katika kuzungumzia kuwepo Kwake kabla ya yote, Kristo anapeleka akili zetu nyuma katika zama zisizo na mwanzo. Anatahakikishia kwamba haujawahi kuwepo wakati ambapo hakuwa katika ushirika wa karibu na Mungu wa milele. . . .

“Alikuwa sawa na Mungu, asiye na ukomo na mwenye uweza wote. . . . Yeye ni Mwana wa milele, anayeishi pasipo kutegemea kitu chochote.”—Ellen G. White, *Evangelism*, uk. 615.

Maswali ya Kujadili:

①Tafakari zaidi swali la uungu wa milele wa Yesu. Fikiria kwa makini maana ya mpango mzima wa wokovu na maana ya dhabihu msalabani ikiwa Yesu asingekuwa Mungu wa milele, Yule ambaye kamwe hakuumbwa lakini daima alikuwepo, tangu milele. Kwa nini fundisho hilo ni muhimu sana? Darasani, zungumza kile ambacho ingemaanisha ikiwa, kwa kweli, Yesu hakuwa wa milele, lakini kwa namna fulani, alikuwa ameumbwa. Tena, ni nini kinakuwa hakijaeleweka vizuri katika namna hiyo ya kufikiri?

②Tunapofikiria juu ya Yesu, injili, na mpango wa wokovu, kwa nini ni lazima tudumishe dhana ya kuhusika kwa ulimwengu wote na kuvutiwa na kile Yesu alichofanya hapa kama sehemu ya kutafakari kwetu? Waliwaza nini walipomwona Muumbaji wao, Muumbaji wao wa milele, msalabani? Ni jambo moja kwetu kustaajibishwa nalo, lakini ulimwengu ambao haukuanguka ulimjua katika utukufu Wake wa milele. Mioyo yao iliwaza nini walipomshuhudia Yule ambaye walikuwa wamemwabudu mbinguni akifa msalabani?

③Unaweza kumwambia nini mtu ambaye haamini kwamba Baba na Mwana wamekuwepo pamoja sikuzote? Kwa nini huu ni ukweli muhimu sana? Unawezaje kueleza kwamba hakuna wakati ambapo Baba alikuwepo pasipo Mwana, isipokuwa msalabani, ambapo kulikuwa na “kutenganishwa kwa nguvu za kiungu” kwa muda? (Tazama Ellen G. White Comments, The SDA Bible Commentary, vol. 7, uk. 924).